

Ingezonden

"Plantensystematiek is saai, maar noodzakelijk"

Tijdens het lezen van het artikel van M. de Kam in het januarinummer 1984 van het Nederlands Bosbouw tijdschrift struikelde ik – amateur op het gebied van de dendrologie – over een paar wat slordig neergelegde boomsoortbenamingen. Niet dat dat zo ongewoon is, want het artikel handelt over wilgesoorten (en niet alleen over *Salix alba*, zoals het colofon aangeeft). Volgens kenners is de systematiek van de leden van het geslacht *Salix* erg verward, zodat men bijna bij voorbaat is verontschuldigd voor het gebruik van de verkeerde benaming. Dat laatste kan ik na een speurtocht naar wat nu eigenlijk met "*Salix aquatica*" wordt bedoeld, slechts beamen.

Maar toch... het waarnemen van een puinhoop is geen excuus voor het verwaarlozen van de fundamente. Die ontwaarde ik wel erg onduidelijk toen de soorten in tabel 3 wat problemen opleverden. Helaas heeft zoiets veel weg van boekhouden, maar er zit niets anders op:

– De soort "*Salix viridis*" komt noch bij Boom, noch bij Krüssmann, noch bij Neumann voor. Na enig zoeken bleek dat alleen Bean deze naam kent, maar dan alleen als weinig gebruikt synoniem voor *Salix x rubens* (= *Salix alba* × *fragilis*).

– De soort "*Salix vitellina*" is volgens de meeste autoriteiten geen soort, maar een ondersoort, variëteit, groep van cultivars of zelfs slechts een van de cultivars van *Salix alba*. De naam "*Vitellina*" had daarom beter bij het rijtje van *Salix alba*-cultivars kunnen staan.

– Het gebruik van de soortnamen "*Salix triandra*" en "*Salix amygdalina*" doet veronderstellen dat het om twee verschillende soorten gaat. De ter zake deskundigen verzekeren me echter dat *Salix amygdalina* een weinig gebruikt synoniem voor *Salix triandra* is.

– De opsomming van cultivars van *Salix alba* in tabel 3 is slordig. Waarom wordt in de eerste klas van de lagere school het alfabet er in gehamerd, om daarna onbekommerd de volgorde CLDBGLBBLT te hanteren.

Systematiek lost geen problemen op, maar is wel nuttig om vast te stellen of men in een bepaald geval hetzelfde bedoelt. Zoals volgens sommigen de woorden dienen om de gedachten te verbergen, zo lijkt het erop alsof de systematiek dient om de bomen te verstoppen. Dat is toch niet de bedoeling...?

J. van den Burg

Naslagwerken

Bean, W. J. 1980. Trees and Shrubs, hardy in the British Isles. Eighth Edition Revised, Volume IV (Ri-Z). 808 p. John Murray Ltd, Londen.

Boom, B. K. (met medewerking van H. J. van de Laar). 1982. Nederlandse Dendrologie, twaalfde druk. 454 p. Veenman, Wageningen.

Krüssmann, G. 1962. Handbuch der Laubgehölze, Band II. 608 S. Parey, Berlin en Hamburg.

Neumann, A. 1981. Die mitteleuropäischen *Salix*-Arten. Mitteilungen der Forstlichen Bundes-Versuchsanstalt. 152 S. Österreichischer Agrarverlag, Wenen.

Van de redactie

Van den Burg signaleert een probleem, en terecht. Alleen is de oplossing van het probleem moeilijker dan men zou kunnen denken.

*Bij een groep onderzoekers die zich met een bepaald gewas, in dit geval *Salix*, bezighoudt, circuleert een heel divers plantenmateriaal, verkregen van vele verschillende bronnen, uit arboreta, collecties, van onderzoekers en amateurs in vele landen. Het komt dan binnen onder een bepaalde naam, die in een moeilijk geslacht als *Salix* misschien wel in de meerderheid van de gevallen fout, synoniem, verouderd of anderszins incorrect zal zijn. Toch wordt dan vaak de naam aangehouden waaronder het is ingezonden, bij wijze van codenaam voor deze kloon; enerzijds om verwisselingen te voorkomen die door omdopen makkelijk kunnen optreden, anderzijds omdat het gewoonlijk niet eenduidig is welke naam wél correct is. Het ergste wat dan kan gebeuren is dat elkeen die met het materiaal werkt er zijn eigen "gecorrigeerde" namen aan gaat geven. Dus blijven de oude namen als een soort jargon in de groep circuleren, zonder veel problemen.*

Het probleem ontstaat dan pas als de onderzoekers met de buitenwacht gaan communiceren, in publikaties etc. Dat is het moment dat de onderzoeker altijd zijn incrowd termen, zijn jargon moet afleggen en ABN moet gebruiken, of zijn vaktermen moet verklaren. In ons geval: gebruik moet maken van de soortnamen die Boom (Nederlandse Dendrologie) of desnoods de Flora Europaea geven, respectievelijk de afwijkingen daarvan toelichten. Dat zijn de twee algemeen gebruikte standaardlijsten waar het NBT zich aan houdt. En dan nog zal de individuele onderzoeker aarzelen om daarbij zonder ruggespraak met collega's knopen door te hakken die mogelijk de verwarring alleen maar kunnen vergroten. Zoiets zal eens door de groep gezamenlijk moeten gebeuren, ten behoeve van de communicatie.

Maar dit doet niet af aan het feit dat in het onderhavige artikel op de een of andere manier een oplossing voor de nomenclatuur gevonden had moeten worden. Voordat een artikel in het NBT verschijnt, passeert het manuscript vele zeven. Eén daarvan is de redactie. Al die zeven mogen mea culpa roepen; de redactie doet dat bij dezen.